

N:o 14.

Ank. till Riksd. Kansli den 25 Febr. 1876, kl. 2 e. m.

Memorial, med hemställan om anvisande af tillgång för bestridande af förefallande utgifter till forsällönersättning och begravningshjälp, m. m.

(2:a U. A.)

Under de senare riksdagarne har den grundsats allt mera gjort sig gällande att på Riksgäldskontoret icke borde anvisas andra statsutgifter än de, som antingen föranledas af rikets gäld och bestyret med statslånen eller af särskilda utaf Riksdagen åt fullmäktige i Riksgäldskontoret uppdragna förvaltningsåtgärder m. m. Utskottet har därför ansett sig böra till Riksdagen göra framställning om anvisande på riksstaten af tillgång för bestridande af vissa utgifter, hvilka enligt äldre föreskrifter af Statskontoret förskottsvis utbetalas, men sedermera af Riksgäldskontoret godtgöras på det sätt, att de gjorda utbetalningarne ingå i de liquider, som årligen mellan Statskontoret och Riksgäldskontoret upprättas rörande öfverskott, besparingar och brister. De förändringar, Utskottet sålunda tillåter sig föreslå, äro dessutom i och för sig af beskaffenhet att åstadkomma reda och enkelhet och torde således äfven ur denna synpunkt finnas förtjenta af uppmärksamhet.

Då vid 1850—1851 års riksdag beslut fattades rörande grunderna för den sedermera genomförda omsättningen och förenklingen af de uti ordinarie räntan ingående persedlar, stadgades bland annat, att innehafvare af ränte- och tiondeanslag skulle för upphörandet så väl af deras ditills åtnjutna optionsrätt att utfordra dessa anslag in natura som af rättigheten att utaf räntegifvaren uppbära forsällön, då lösen med penningar egde rum, hållas skadeslösa på det sätt, att de af statsverket årligen erhöles ersättning till samma belopp, hvartill forsällönen då författningsenligt tillgodonjöttes; och enär stats-

verket genom detta beslut skulle komma att för forsellönens godtgörande vidkännas en till omkring 60,000 R:dr Banko förslagsvis beräknad årlig utgift, men denna ersättning under de första åren efter omsättningens och förenklingens vidtagande och innan alla löntagare på förändringen med den indelta aflöningsens uppbärande ingått, på långt när icke kunde komma att uppgå till berörda summa, och något särskildt anslag å stat således för detta ändamål då icke syntes behöfva anvisas, beslöto Rikets Ständer, i likhet med hvad Kongl. Maj:t i sådant hänseende föreslagit, att lemna Fullmäktige i Riksgäldskontoret föreskrift, att vid de årliga liqviderna emellan Stats- och Riksgäldsverken godtgöra Statskontoret det belopp, som, enligt den afslutade rikshufvudboken, blifvit af sistnämnda verk i ersättning för ifrågavarande forsellön förskottsvis utgifvet. Efter det sedermera vid 1853—1854 års riksdag beslut angående ränteförenklingens verkställighet blifvit fattadt, medgäfvit i sammanhang härmed Rikets Ständer att den vid föregående riksdag lemnade, men dittills icke begagnade anvisning för godtgörande af den forsellön, hvilken kunde komma att ersättas innehafvare af ränte- och tiondeanslag för upphörande af deras rätt att desamma in natura utfordra, skulle bibehållas och att beloppet af denna ersättning, sedan Statskontoret uppå vederbörliga requisitioner, i mån af behof, förskotter derå af andra under händer hafvande medel utanordnat, skulle vid uppgörandet af de emellan Stats- och Riksgäldskontoren årligen upprättande liqvider af Riksgäldskontoret åter ersättas.

I enlighet med dessa beslut har hittills i reglementet för Riksgäldskontoret vid hvarje riksdag införts ett stadgande derom, att forsellönersättningen bör af Riksgäldskontoret Statskontoret enligt den på afslutad rikshufvudbok grundade liqvid årligen godtgöras.

Forsellönersättningens belopp uppgår årligen till omkring 70,000 å 75,000 kronor.

Sedan samtliga indelningar, som förut af de skattskyldige till ränte- och tiondetagare omedelbart utgifvits, numera, jemlikt Kongl. kungörelsen den 23 Juli 1869, blifvit till statsverket indragna mot kontant ersättning, torde forsellönersättningen, hvilken utgår i stället för en indelningshafvaren före ränteförenklingen tillkommande rättighet, lämpligen kunna och böra utbetalas i sammanhang med och utgå af de anslag, som till ersättande af indragna indelningsförmåner i allmänhet äro i riksstaten uppförda. Då enligt nu gällande föreskrifter forsellönersättningen, utan afseende derpå om den utgår för indragna indelningar, tillhörande det ena eller andra af riksstatens under särskilda hufvudtitlar uppförda anslag, af Statskontoret förskjutes och uti en summa påföres Riksgäldskontoret till ersättande, kan väl icke utan vidlyftig utredning uppgifvas, huru mycket hvart och ett af de i riksstaten uppförda anslag af indelt ränta och ersättning för indragna räntor och af

indelst tionde och ersättning för indragna tiondeanslag skulle behöfva att för ändamålet förhöjas, men då samtliga dessa anslag äro af förslagsanslags natur, torde någon förändring af beloppen icke anses nödig, utan endast medgifvande böra lemnas, att forsällönersättningen för den under de till statsverket indragna ränte- och tiondeanslagen inbegripna spanmål får utgå af samma anslag, som äro afsedda till ersättning för spanmålen, hvarigenom skulle vinnas den fördel, att hela kostnaden för ersättande af indragna ränte- och tiondeanslag blefve för hvarje anslagstitel uti räkenskaperna synlig.

Med någon del af den nu utgående forsällönersättning eger emellertid ett särskildt förhållande rum.

Bland landsstatstjenstemännens kontanta aflöningsförmåner ingår nemligen enligt nu gällande stater forsällönersättning till ett belopp, som för samtliga länen uppgår till 4,909 kronor, fördelade emellan 446 särskilda tjänstebefattningar. Denna ersättning, hvilken tillkommit landsstatstjenstemännen för spanmål, ingående uti äldre indelningar, som, i följd af Rikets Ständers vid 1853—1854 års riksdag rörande lönereglering för landsstaten fattade beslut, blifvit till statsverket indragna, är icke inbegripen uti det å 6:te hufvudtiteln uppförda anslaget till landsstaten, utan utgår, liksom all annan forsällön, enligt den här ofvan omförmälda vid 1850—1851 samt 1853—1854 års riksdagar meddelade anvisning af statsmedlen såsom förskott emot ersättning af Riksgäldskontoret. Det för dylik forsällönersättnings utbetalande erforderliga belopp torde böra landsstatens nuvarande anslag tilläggas.

Utskottet hemställer alltså,

- 1:o att Riksdagen måtte medgifva, att forsällönersättning för den under de till statsverket indragna ränte- och tiondeanslagen inbegripna spanmål må utgå af samma anslag, som äro till ersättning för spanmålen afsedda; och
- 2:o att, för beredande af tillgång för bestridande af den landsstatstjenstemän tillkommande forsällönersättning, Sjette hufvudtitelns anslag till "Landsstaterna i länen" må med 4,909 kronor förhöjas.

Vid 1850—1851 års riksdag beslöto Rikets Ständer, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad Kongl. Maj:t i ämnet föreslagit, bland annat, att de genom då gällande författningar under namn af begravningshjelps- eller nådårsbesparing bestämda innehållningar skulle upphöra, så att alla, som efter den då beslutade nya statsregleringens inträdande i verkställighet mottog ordinarie beställning å stat, eller som derefter till annan tjänst förflyttades, finge, ifrån och med månaden näst efter den, hvarunder de blifvit utnämnde, eller förordnade, tillträda och uppbära de löner, arvoden eller andra löningsförmåner, hvartill de på grund af erhållna fullmakter, konsti-

tutorial eller förordnanden vore berättigade, i följd hvaraf sterbhusen efter dylika löntagare icke skulle ega att så kallad begravningshjälp af de i nämnda ordning tillträdde löner utbetomma; samt att vid fråga om utbetalning till i tjensten afiden embets- och tjenstemans sterbhus af de löneinnehållningar, som i egenskap af nådårsbesparing då redan iakttagits eller ytterligare, intilldess skyldigheten att aftjena begravningshjälp upphört, blefve iakttagna, då gällande föreskrifter fortfarande borde tjena till efterrättelse, samt de utgifter, som i sådant hänseende komme att ega rum, af Statsverket förskjutas emot ersättning från Riksgäldskontoret på det sätt, att de gjorda utbetalningarne upptoges i de föreskrifna årliga liquiderna med nämnda kontor, angående öfverskotten å statsverkets inkomster m. m.

I enlighet med detta beslut och på grund af särskild uti Riksgäldskontorets reglemente vid hvarje års riksdag meddelad föreskrift, hafva sedermera de utgifter, som till bestridande af ersättning för de före år 1852 under namn af begravningshjelpsbesparing verkställda innehållningar å embets- och tjenstemans löner från statsverket utbetalts, blifvit Riksgäldskontoret till ersättande i liquid påförda.

Då ifrågakommande utgift i mån af äldre embets- och tjenstemans afgang kommer att upphöra, torde anvisning för utgiftens bestridande lämpligast böra lemnas å anslaget till allmänna indragningsstaten, hvilket i sådant fall bör med erforderligt belopp förhöjas. Utgiftens belopp har i medeltal för åren 1869—1873 utgjort 25,860 kronor och Utskottet hemställer alltså,

3:o att ersättning för de före år 1852 under namn af begravningshjelpsbesparing verkställda innehållningar å embets- och tjenstemans löner må från allmänna indragningsstatens anslag utgå och detta anslag af sådan anledning med 25,000 kronor förhöjas.

Uti underdånig skrifvelse den 9 Augusti 1851, angående sådan reglering och indelning af båtsmansrotarne, att till hvarandra närmast belägna rotedelar måtte komma att tillhöra samma rote, anhöllo Rikets Ständer, att Kongl. Maj:t täcktes i nåder anbefalla Statskontoret att låta de i följd af de begärda åtgärderna uppkommande kostnader af under hand varande statsmedel förskjuta, för att sedermera, i de årliga liquiderna emellan Stats- och Riksgäldskontoren, sistnämnda verk till ersättande påföras. Äfven härom har föreskrift årligen i Riksgäldskontorets reglemente intagits.

Så vidt Utskottet varit i tillfälle inhemta, har åtminstone på de sista 20 åren någon utbetalning för berörda ändamål icke egt rum och det torde således ej heller vara antagligt att framdeles någon dylik utgift skall ifrågakomma. Skulle emellertid så blifva förhållandet, lærer det erforderliga beloppet kunna af Kongl. Maj:t under förskottstitel anvisas, för att sedermera

hos Riksdagen till ersättande anmälas. Någon särskild tillgång för detta ändamål synes alltså icke nu böra af Riksdagen anvisas; hvilket Utskottet här endast skolat

4:o omförmäla.

Stockholm den 25 Februari 1876.

På Stats-Utskottets vägnar:

CARL EKMAN.
